

Прадій Т.П.

асистент;

Яніцька Л.В.

кандидат біологічних наук, доцент;

Крамаренко І.С.

кандидат педагогічних наук, асистент,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ІНТЕГРАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ «КЛІНІЧНА БІОХІМІЯ» НА КАФЕДРІ БІООРГАНІЧНОЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

На сьогоднішній день широко впроваджуються новітні технології та значно зростає конкурентна спроможність між випускниками медичних університетів України, що в свою чергу вимагає якісної медичної освіти та формування у майбутніх лікарів клінічного мислення, вміння ефективно вирішувати професійні завдання на основі біохімічних лабораторних досліджень та призначати ефективно лікування.

З цією метою на кафедрі біоорганічної та біологічної хімії НМУ імені О.О. Богомольця проводиться елективний курс з «Клінічної біохімії» для студентів 4 року навчання. При вивченні зазначеного курсу викладачі кафедри приділяють максимальну увагу більш актуальним питанням клініки та одночасно зосереджують увагу на основні механізми патогенезу захворювань, що має важливе значення при формуванні клінічного мислення у майбутніх лікарів. Розширення підготовки майбутніх лікарів за рахунок включення елективного курсу «Клінічна біохімія» для студентів 4 року навчання, на нашу думку, дозволить більш досконало розуміти та аналізувати біохімічні та молекулярні основи патологічних процесів та використовувати результати біохімічних досліджень хворого для встановлення діагнозу, призначення схеми лікування та прогнозування подальшого перебігу різноманітних патологічних станів.

Дисципліна «Біологічна хімія» в НМУ імені О.О. Богомольця викладається на II курсі та є обов'язковим предметом, але студенти молодших курсів не в повному обсязі розуміють необхідність свідомого вивчення та розуміння даної дисципліни. Недостатня кількість студентів цікавляться базовими дисциплінами на перших курсах та не розуміють, що в майбутньому діагностика того чи іншого захворювання залежить від набутих знань з фундаментальних дисциплін, де одне з основних місць відведено біохімії.

Але існує значна прогалина між засвоєними теоретичними знаннями з біохімії та використанням цих знань у практичній діяльності, що є кінцевою метою покращення якості підготовки майбутніх спеціалістів. Саме тому викладання елективного курсу «Клінічна біохімія» проводиться з чіткою аргументацією та мотивацією необхідності повторення загальних знань з біологічної хімії, фізіології, патофізіології та більш детальним вивченням клінічних досліджень.

Слід зазначити, що для сучасного лікаря біохімічні методи дослідження є одним із основних джерел діагностичної інформації, повне розуміння яких можливо при максимальному оволодінні знаннями з біохімії. Клінічна лабораторна діагностика є медичною дисципліною, яка включає такі розділи, як: лабораторна гематологія, клінічна цитологія, загальноклінічні дослідження, паразитологія, клінічна біохімія, лабораторна імунологія, лабораторний контроль лікарської терапії, медичні лабораторні технології, забезпечення якості лабораторних досліджень.

«Клінічна біохімія» базується на теоретичних засадах загального курсу «Біохімії» і тісно пов'язана з клінічними дисциплінами. Ця дисципліна може бути прикладом міждисциплінарної інтеграції та є основою для забезпечення майбутнього лікаря інформацією, необхідною для прийняття рішення щодо прогнозу захворювання.

Навчальний матеріал програми елективного курсу з «Клінічної біохімії» закладає основи опанування клінічної діагностики найпоширеніших захворювань, моніторингу перебігу захворювань, контролю за ефективністю застосування лікарських засобів та заходів, спрямованих на попередження виникнення та розвитку патологічних процесів. Організація елективного курсу «Клінічна біохімія» в умовах кредитно-трансферної системи включає: практично-лабораторні та семінарські заняття, самостійну роботу студента, виконання індивідуальної роботи, тестовий контроль та підсумковий модульний контроль успішності студента. У процесі навчання студенти формують системні знання про сучасні біохімічні методи дослідження і можливості їх використання в практичній діяльності, засвоюють загальні принципи інтерпретації результатів біохімічного обстеження хворого та набувають навичок проведення найбільш поширених клінічних досліджень.

Курс лекцій з «Клінічної біохімії» передбачає ознайомлення з принципами роботи клініко-діагностичних та біохімічних лабораторій, стану основних видів обміну речовин у нормі та патології, важливого значення ензимодіагностики, порушень водно-сольового обміну, патології серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, печінки, нирок, сечовидільних шляхів, патології сполучної тканини, ендокринної системи та онкозахворювань.

Окрім засвоєння лекційного курсу, проводяться практичні роботи по дослідженню біохімічних показників у біологічних рідинах (шлунковий сік, слина, плазма крові, сеча). Набуті знання та практичні навички дадуть змогу студентові розв'язати запропоновані ситуаційні завдання та тести, які покладені в основу системи ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок-2» і є комплексом засобів стандартизованої діагностики рівня професійної компетентності, що є складовою частиною державної атестації студентів.

Елективний курс «Клінічна біохімія» безперечно викликає у студентів старших курсів більшу зацікавленість, так як студенти, які приймають участь у роботі наукового студентського гуртка, застосовують певні методики у своїх наукових дослідженнях, що підвищує якість підготовки студента-медика, а також закладає певну базу знань у майбутнього лікаря-фахівця.

Отже, впровадження та викладання даного елективного курсу є невід'ємною частиною в організації навчального процесу та доцільним і необхідним для підвищення рівня освіти студента-медика. Оскільки це дає змогу підготувати спеціаліста з глибокими професійними знаннями, який володіє практичними навичками, які є необхідними у роботі з хворими. Це базується на розумінні біохімічних механізмів розвитку окремих симптомів та синдромів, що виникають при патології внутрішніх органів, вмінні обґрунтувати принципи терапії відповідно до сучасних уявлень про причини та механізми розвитку захворювання.

Список використаних джерел:

1. Цыганков А.Я., Жуков В.И., Леонов В.В. «Клиническая биохимия», Харьков «Факт», 2015.
2. Губський М.М. Великий, «Клінічна біохімія – місце і роль у системі вищої медичної освіти». Матеріал наук.-мед. конф. «Проблеми медичної та фармацевтичної освіти та підвищення якості підготовки лікарів та фармацевтів в Україні». – Харків, ХДМУ. – 2013. – С. 32-33.
3. Гонський Я.І., Шершун Г.Г., Саюк Н.П. та ін. Викладання клінічної біохімії – загальна потреба сучасної медичної освіти. Актуальна проблема медичної та фармацевтичної освіти в Україні. Тези доп. наук.-практ. Конференції. – Львів, 1996. – С. 151.
4. Семинар по актуальным проблемам клинической биохимии «Мир фармации и медицины» № 6 выд 21.02.2005.
5. Клінічна біохімія / Тимошенко О.П., Вороніна Л.М. та ін. : Навч. посібник. – Харків, НФАУ, Золоті сторінки, 2003. – С. 3.